

Sparebankforeningen
The Norwegian Savings Banks Association

Nærings- og handelsminister Dag Terje Andersen
Pb 8014 Dep
0030 Oslo

*J. Aungmye
2) avd*

ebe 23/11

Deres ref.: 200604560

Vår ref.: 200600131-1 HKH

Oslo 22.01.2007

Stortingsmelding om innovasjon - synspunkter fra Sparebankforeningen

Sparebankforeningen viser til Nærings- og handelsministerens brev av 21. desember 2006 om ovennevnte, og takker for invitasjonen til å komme med synspunkter. Sparebankforeningen deler regjeringens målsetting om at Norge skal bli en av de ledende innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden innenfor de områder hvor vi har fortrinn. Overordnet for å sikre innovasjon og nyskaping er gode rammebetingelser for næringslivet. Norge må som Regjeringen ønsker framstå som et land det er godt å drive næringsvirksomhet i. Nedenfor følger foreningens syn på de spørsmål som stilles i brevet.

Gode eksempler på innovasjon eller hindringer for innovasjon i vår næring.

Med sterkt marginpress og økende konkurranseintensitet, er banknæringens viktigste utfordring i dag å skape nye inntektsmuligheter, samtidig som bankdriften blir effektivisert. I den sammenheng står innovasjon, nyskaping og produktutvikling helt sentralt i vår næring.

Det pågår i næringen en betydelig utvikling når det gjelder nye bankprodukter. Det gjelder nye finansieringsmåter mer tilpasset kundenes behov og ønsker, nye spareprodukter hvor det er økte valgmuligheter med hensyn til avkastning og risiko, samt nye og mer effektive betalingsløsninger. For samfunnet er det viktig at det utvikles et mangfoldig og moderne finans- og kredittmarked hvor kapital kanaliseres effektivt fra sparere til låntakere, noe som ikke minst kommer næringslivet til gode.

I den sammenheng er det viktig å understreke at mange sparebanker de siste årene har drevet betydelig innovativ virksomhet når det gjelder å utvikle risikostrategier og risikomodeller. En viktig drivkraft bak dette har vært innføring av nye kapitaldekningsbestemmelser – Basel II, som gjelder fra 2007. Bedre verktøy og mer kunnskap om risiko og avdekning av risiko er svært viktig for et næringsliv under utvikling.

Vi finner grunn til å understreke at banknæringen er en av de bransjer i Norge som har hatt høyest produktivitetsutvikling de siste 15 år. Bak dette ligger innovasjon og nye teknologiske løsninger, ikke minst på betalingsformidlingsområdet. Norge har i dag ett av de mest kundevennlige og effektive betalingsystemer i verden. Det får meget gode karakter bl.a. av Det Internasjonale Valutafondet (IMF) som foretok en gjennomgang av det norske finansielle

systemet i 2005. IMF fremhevet at bankenes samarbeid om en felles infrastruktur, som igjen er basis for enkeltbankers tilbud av betalingstjenester i markedet, er meget positivt.

Fremveksten av nettbanker og i det siste også mobilbanker er et aktuelt eksempel på hvordan felles infrastruktur for betalingsformidling skaper grunnlag for innovasjon. Her har de enkelte banker og bankgrupperinger utviklet delvis ulike løsninger basert på felles infrastruktur for regningsbetaling ("bankgirosystemet") og dermed bidradd vesentlig til at Norges befolkning er verdensledende når det gjelder bruk av Internett. Videre har næringen gjennom BankID utviklet en felles løsning for sikrere elektronisk kommunikasjon. Et tredje eksempel er betalingskort, hvor en felles infrastruktur (BankAxept) er blitt supplert med stadig nye typer av betalingsterminaler, slik at ett og samme betalingskort kan brukes i stadig flere sammenhenger.

Som ett eksempel på en regional løsning, kan det vises til Kolumbus-avtalen i Rogaland, hvor et elektronisk busskort er utviklet i regi av SpareBank 1 SR-Bank, og hvor kjent teknologi gir et nytt produkt, hvor kortene fylles opp i bankens minibanker. Det samme er Chess-avtalen banken har, hvor mobilkortene fylles opp i bankens distribusjonskanaler.

Hvilke deler av innovasjonssystemet i Norge (sammenhengene mellom myndigheter, næringsliv, forskningsmiljøer, finansielle aktører, regelverk, markedet og kulturelle forhold) fungerer godt og mindre godt?

Det finnes mange eksempler på veletablerte samarbeidsarenaer rundt om i landet. Uformelle nettverk mellom større regionale private og offentlige foretak bidrar til kunnskapsoverføring mellom bedrifter i ulike bransjer. Det finnes også eksempler på gode finansieringsmodeller der privat næringsliv og det offentlige begge stiller med kapital. Utgivelse av konjunkturbarometer i samarbeid mellom NAV, NHO, Innovasjon Norge, fylkeskommuner og sparebankene er viktig for å spre kunnskap og bidra til økt forståelse og samhandling. Dette bidrar også til et mer velfungerende næringsliv rundt om i landet.

Det er nødvendig med et enda bedre samspill mellom utdanning, forskning, innovasjon og nyskaping. Norge må sette seg høye, men realistiske ambisjoner når det gjelder forskning, kompetanse og utvikling. Norge er et lite land med begrensede ressurser. Spesialisering innen enkelte forskningsmiljøer er derfor helt nødvendig. Forskningsinstitusjonene må også sikres en viss størrelse for å sikre tilstrekkelig faglig miljø. De regionale forskningsmiljøene bør prioriteres for å forsterke de regionale fortrinn. Finansieringssystemene bør derfor legges om slik at universiteter og høyskoler får forsterket økonomisk incitament til å tilpasse egen virksomhet til de behov og muligheter som finnes regionalt. Finansieringssystemet bør stimulere til samarbeid mellom høgskolene og de regionale forskningsinstituttene, og læresteder som viser evne til å generere nyskaping av kommersiell betydning bør honoreres. Brukerstyrt forskning bør prioriteres i større grad enn i dag.

Hva kan myndighetene gjøre for å fremme innovasjon i norsk økonomi? Hva kan næringslivet gjøre? Og hva kan næringslivet og myndighetene gjøre i fellesskap?

Nasjonale skatteincentiver som SkatteFUNN bør videreføres, og næringsrettede FoU programmer, som støttes av det offentlige, bør ha tilstrekkelig størrelse og varighet til at prosjekter kan følges helt fram til kommersialisering. Dette betyr også større krav til private bedrifter når det gjelder forskning. Forskningsmeldingen tar til ordet for det. Ambisjonene er

imidlertid ikke nye. Foreningen vil for egen del vurdere å sette i gang en intern utredning med deltakelse fra medlemsbankene for å kartlegge hvordan sparebankene kan bidra til at ambisjonene nås.

De direkte bevilgningene til FoU- og innovasjonspolitikken har vokst betydelig de senere årene. I tillegg kommer lån og risikostøtte til oppbygging av private såkorn og venturefond. Målsettingen var at disse virkemidlene skulle være næringsnøytrale og tilgjengelige for vekstbedrifter i alle deler av landet. Effekuttvalget har påvist at det generelle mønsteret er at de i liten grad kommer det distriktspolitiske virkeområdet til gode. Dette gjelder også bedriftsincentiver til økt FoU innsats. En viktig forklaring på dette er at distriktene mangler den nødvendige kunnskapsinfrastruktur som kan følge opp bedriftene i deres innovasjons og FoU arbeid. Her har alle aktørene et ansvar. Etablering av Forskningsparker og Næringsparker og større grad av samhandling gjennom å dele kunnskap, kompetanse og teknologi står her sentralt. Utvikling av mangfold og konkurranse mellom flere miljø regionalt, synes også viktig.

Staten har en særlig viktig oppgave i å legge til rette for en velutviklet infrastruktur. Bedre veier og utbygging av bredbånd vil redusere avstandsuremper for bedrifter i distriktene. Det må også arbeides for en forenkling i lover og regler, og redusert skjemavelde for næringslivet.

Hvilke tiltak og virkemidler (eksisterende eller nye) kan bidra til å øke innovasjonsevnen i norsk økonomi?

Helt sentralt for å sikre innovasjon og nyskaping står stabile og konkurransedyktige rammebetingelser for næringslivet. Norske skatter og avgifter må være på linje med konkurransepartnerne og forutsigbare over tid. Det må også føres en finans- og pengepolitikk som sikrer stabilitet i rente og kronekurs.

Sparebankforeningen vil i denne forbindelse vise til en ekspertgruppe, ledet av professor Agnar Sandmo, som tok opp formuesskattens uheldige virkninger. Denne særnorske skatten bidrar til å vri investeringene bort fra næringsvirksomhet. Fjerning av formuesskatten vil være særlig fordel for bedrifter i oppstartfasen der tilgangen på kapital oppfattes som knapp.

Foreningen er særlig opptatt av hvordan kapitalmarkedet fungerer. Så vidt vi erfarer virker det nå som om tilgangen på lånekapital ikke er noe stort problem for etablerte bedrifter. Utfordringen ligger i å sikre egenkapital og videreutvikle kompetanse og nettverk for bedrifter i oppstartfasen. Mange sparebanker har tatt fatt i dette, og bidrar lokalt og regionalt. Flere steder er det opprettet egne investeringselskaper, og myndighetene har også bidratt med penger og kompetanse. Dette gjelder både i byer og distriktene.

Sparebankforeningen vil sammen med bl.a. Innovasjon Norge kartlegge situasjonen, og forsøke å finne løsninger som kan bidra til ytterligere forbedring på dette området. Det synes aktuelt å forsøke å legge til rette for en mer sammenhengende kjede av finansiering for bedrifter i en tidlig fase, og vi ser også at utfordringene varierer mye fra bransje til bransje. Mye av venturekapitalen kanaliseres i dag til Telecom og liknende, mens andre bransjer sliter betydelig mer for å sikre seg slik kapital.

Det finnes eksempler på effektive næringsklynger f.eks innenfor maritim sektor/verftsnæringen. Fra Sparebanken Møre rapporteres det om velfungerende innovative miljøer der rederi, skipsverft og underleverandører samarbeider om å utvikle nye løsninger,

produkter og design. Norwegian Center of Expertise Maritime framheves som et godt velfungerende tiltak. Her bidrar sentrale aktører innen maritim sektor, finansnæringen og forskningsmiljø med kapital og ekspertise for å utvikle maritim næring. Dette er tilknyttet høyskolemiljøet og kunnskapsparken i Ålesund.

Fortsatt skjer likevel mye produktutvikling og innovasjon internt i enkeltbedrifter. Incentivordninger/ tilskuddsordninger for samarbeid og koordinering av innovasjonsarbeid innenfor bransjene bør derfor prioriteres.

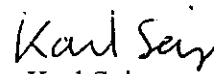
Det er viktig at eksisterende og nye statlige arbeidsplasser også kommer de forskjellige regionene til gode. Dette skaper økt kompetanse på regionalt nivå, og bidrar dermed til initiativ, verdiskaping og mangfold.

For å lykkes kreves kunnskapsrik kapital og kompetente og engasjerte gründere. Utfordringen ligger i å hjelpe fram de gode ideene. Dette er et felles ansvar for virkemiddelapparatet, investorer og ikke minst gründeren selv. De fleste gründere har et stort behov for lagspill. Derfor presenterer SpareBank 1 Nord - Norge i sitt ARENA bilag høsten 2006, tanker, erfaringer og kommentarer fra teoretikere og praktikere som alle, på forskjellige måter, har jobbet med gründervirksomhet. Her er reportasjer og refleksjoner vi mener også kan være nyttige for departementet i sitt arbeid med Stortingsmeldingen.

Med vennlig hilsen
Sparebankforeningen i Norge

Arne Hyttnes
Adm.Dir.

Karl Seip
Ass. Dir.